

P., and Tuzhyk, K. L. "Osoblyvosti funktsionuvannia maloho pidpriemnytstva v Ukraini" [Features of the operation of small business in Ukraine]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 8(34) (2012): 22–31. **3.** Beet LD Financial Management in Small Business: teach. guidances. – Kyiv: MBK, 2007. – 432. **4.** Varnalii, Z. S. Male pidpriemnytstvo: osnovy teorii i praktyky [Small business: basic theory and practice]. Kyiv: Znannia; KOO, 2003. **5.** The activities of small businesses in 2013: Statistics [Electronnoe resource]. – Access: <http://kh.ukrstat.gov.ua>. **6.** Kovalevska, A. V. "Formuvannia systemy ekonomichnoi bezpeky maloho pidpriemstva" [Formation of economic security small business]. *Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu im. V. Dalia*, vol. 1, No. 11(182) (2012): 194–202. **7.** Kolodiazhna, I. V. "Orhanizatsiia ta rehuliuвання rozvytku maloho biznesu v Ukraini" [Organization and regulation of small business in Ukraine]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 21. 19 (2011): 219–223. **8.** Official Site of Kharkov City Council, Mayor, Executive Committee [electronic resource]. – Access: <http://www.city.kharkov.ua>. **9.** The explanatory note to the draft Law of Ukraine «On the development and state support of small and medium enterprises in Ukraine» [electronic resource]. – Access: <http://www.city.kharkov.ua>. **10.** The site of the Central Statistical Office in Kharkiv region [Electronnoe resource]. – Access: <http://kh.ukrstat.gov.ua>. **11.** Chervanivska, O. S., and Piksainin, N. Yu. "Efektyvnist funktsionuvannia maloho pidpriemnytstva v Ukraini" [Effectiveness of Small Business in Ukraine]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 22. 1 (2012): 332–336. **12.** Chechetova-Terashvili T. M. Strategic Analysis of Small Entrepreneurship Development in Kharkiv– Business Info. – 2013. – No 8. – P. 237–242.

Надійшла (received) 23. 04. 2015

УДК 657. 212

М. А. ШУМ, канд. екон. наук, доц., Харківський інститут фінансів
УДУФМТ;

Н. О. ПОТАПОВА, канд. екон. наук, доц., Харківський інститут фінансів
УДУФМТ

УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Запропоновані напрями удосконалення технології обліку дебіторської заборгованості на підприємстві, а саме необхідність коригування законодавчих актів щодо віднесення витрат, понесених внаслідок нарахування резерву сумнівних боргів. Розроблено відомість визнання необхідності нарахування резерву сумнівних боргів. Наведена авторський поділ поточної дебіторську заборгованість згідно з договорами за строками непогашення. Встановлена необхідність надання повної інформації про дебіторську заборгованість підприємства відповідно до нормативних документів.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, резерв сумнівних боргів, відомість визнання необхідності нарахування резерву сумнівних боргів, технологія обліку, фінансова звітність, примітки до фінансової звітності.

Вступ. Одним з найбільш складних питань обліку є облік дебіторської заборгованості, це пов'язано з проблемою неплатежів, які є однією з причин нестабільної фінансової ситуації промислових підприємств в Україні. Розвиток підходів до проблем платіжно-розрахункових відносин між суб'єктами ринку зумовлює необхідність досліджувати дебіторську заборгованість. Дебіторська заборгованість має важливе значення для будь-якого підприємства, оскільки за змістом вона є інструментом кредитування дебітора за отримані ним товари, роботи чи послуги на безвідсотковій основі.

Аналіз останніх досліджень та літератури. Проблемам обліку дебіторської заборгованості та методам ефективного управління нею приділено достатню увагу. Так, вивченням цього напрямку займалися як вчені-економісти, так і фахівці-практики (Боярко І., Боярова О., Бутинець Ф., Василенко В.,

Голов С., Грачова Р., Клепар Г., Кузенко Т., Ловінська Л., Нашкерська Г., Рибалко О., Сікора І., Соловей Н., Таратута Л., Червінька О. та інші) [1–3, 6–7, 10–11, 16, 18–20]. Однак не зменшуючи розробок вчених, слід зазначити, що одним з невирішених питань є розроблення методики визначення необхідності нарахування резерву сумнівних боргів та його документування, а також відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності.

Мета статті. Виходячи з наведеного вище, можна зазначити, що метою даної статті є дослідження проблем, пов'язаних з дебіторською заборгованістю в цілому та резерву сумнівних боргів зокрема та удосконалення технології обліку дебіторської заборгованості на підприємстві.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку економіки України однієї з найбільш складних проблем, з якої зустрічаються вітчизняні підприємства, є наявність надмірних обсягів дебіторської заборгованості. За даними Державної служби статистики України [17] подано розмір та частку дебіторської заборгованості в активі балансу та оборотних активів підприємств України за 2009–2013 роки (табл. 1).

Таблиця 1 – Розмір та частка дебіторської заборгованості в активі балансу та оборотних активів підприємств України за 2009–2013 роки

Рік	Актив балансу, млн. грн.	Оборотні активи, млн. грн.	Дебіторська заборгованість, млн. грн.	Частка дебіторської заборгованості	
				в активах балансу, %	в оборотних активах, %
2009	1749238,5	1893929,3	1217896	33	64
2010	1832922,8	2229892,3	1374810	34	62
2011	2050959,6	2584162,5	1499972	32	58
2012	2456015,1	2921135,8	1701397	32	58
2013	2639813,2	3069041,5	1778104	31	57

Виходячи з табл. 1 частка дебіторської заборгованості в активах балансу становить більше 30 %, що не вважається нормальним значенням для розвинених країн. А її частка в оборотних активах взагалі перевищує 50 %. Збільшення дебіторської заборгованості та її частки в оборотних активах може свідчити про необачну кредитну політику підприємств стосовно покупців або про неплатоспроможність і банкрутство частини покупців. Незважаючи на те, що питома вага в обох випадках має тенденцію до спадання, приведені дані не є задовільними.

Матеріали досліджень. На сьогодні основними нормативними актами, які регулюють облік дебіторської заборгованості, є П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» (далі – П(С)БО 10) та П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» (далі – П(С)БО 13).

Відповідно до П(С)БО 10 дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [13]. Згідно з П(С)БО 13 дебіторська

заборгованість, що не призначена для продажу – дебіторська заборгованість, котра виникає в результаті надання коштів, продажу інших активів, робіт, послуг безпосередньо боржнику та не є фінансовим активом, що призначений для перепродажу [14]. У МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» наведено визначення «Позики та дебіторська заборгованість – це непохідні фінансові активи з фіксованими платежами, які підлягають визначенню та не мають котирування на активному ринку» [8].

Розбіжності у визначенні сутності складаються в тому, що згідно з визначенням дебіторської заборгованості за П(С)БО 10 дебіторами є всі юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів. Під таке трактування підлягає як заборгованість дебіторів, яка утримується підприємством до дати погашення, так і заборгованість дебіторів, призначена для перепродажу. Тобто визначення, що наведене в П(С)БО 10 є ширшим, оскільки охоплює усю заборгованість підприємству, у тому числі і ту, яка за своєю сутністю є фінансовими інвестиціями.

Щоб розкрити, більш детально зрозуміти економічну сутність заборгованості і систематизувати всі її види, а також для ефективного управління дебіторською заборгованістю необхідно її класифікувати.

Різні вчені виділяють такі класифікаційні ознаки: термін погашення, правовий критерій, за контрагентами, за забезпеченістю, за можливістю вчасного повернення підприємству, за формою погашення, за ступенем дотримання фінансової дисципліни тощо. Поділ дебіторської заборгованості на певні види дає можливість конкретизувати її аналітичний облік з метою повного контролю та аналізу, результати чого представляють наявні проблеми, а отже і резерви покращення стану підприємства.

Результати досліджень. Згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 30. 11. 99 р. № 291 зі змінами та доповненнями для обліку дебіторської заборгованості застосовуються рахунки 36 «Розрахунки з покупцями й замовниками», 37 «Розрахунки з різними дебіторами» та 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи» [5].

Треба відзначити, що є певні невідповідності у законодавчо-нормативній базі. Так, згідно з Податкового Кодексу України від 02. 12. 10 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями витрати, що понесені внаслідок нарахування резерву сумнівних боргів, відносяться до інших витрат від звичайної діяльності [12], а відповідно до П(С)БО 10 – до складу інших операційних витрат [13], що є доречніше, адже безнадійна заборгованість виникла внаслідок операційної діяльності. Саме тому бажано внести зміни до Податкового кодексу щодо

віднесення витрат, понесених внаслідок нарахування резерву сумнівних боргів, до складу інших операційних витрат.

Для управління дебіторською заборгованістю важливе значення має ведення аналітичного обліку. Це надає деталізацію відображення, за допомогою чого полегшується аналіз стану дебіторської заборгованості. Планом рахунків передбачено поділення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, перш за все, за розрахунками з вітчизняними та іноземними покупцями, промислово-фінансовими групами та розрахунками за гарантійним забезпеченням (361, 362, 363 та 364 субрахунки відповідно).

Згідно з обліковою політикою більшості підприємств в складі дебіторської заборгованості відображаються дебіторська заборгованість з реалізації продукції, товарів та надання послуг. Тому на підприємствах пропонується ввести аналітичний облік за цими видами реалізації. Таке аналітичне групування чергу надасть додаткову інформацію для прийняття управлінських рішень, на основі яких можна буде підвищити ефективність управління діяльністю підприємства.

Відповідно до п. 7 П(С)БО 10 поточна дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу), включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю. Для визначення чистої реалізаційної вартості на дату балансу обчислюється величина резерву сумнівних боргів [13].

У практичній діяльності підприємств здебільшого резерв сумнівних боргів не нараховується, що є порушенням норм П(С)БО 10.

Бухгалтерський облік резерву сумнівних боргів бажано вести окремо за кожним дебітором. Підставою для визнання в бухгалтерському обліку резерву сумнівних боргів є складений підприємством первинний документ (розрахунок резерву) із вказівкою реквізитів, установлених ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [4], а саме: назва документа (форми); дата і місце складання; назва підприємства, від імені якого складено документ; зміст та обсяг господарської операції, одиниця виміру господарської операції; посада осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення; особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Таким чином, на кожному підприємстві, яке використовує резерв сумнівних боргів, повинен бути перелік документів, що визначають та обґрунтовують визнання заборгованості сумнівною чи безнадійною. Але внаслідок того, що на сьогоднішній день визнання заборгованості сумнівною чи безнадійною та необхідності нарахування резерву сумнівних боргів відображаються у довільній формі бухгалтером, запропоновано у якості такого

документу ввести в документообіг підприємства відомість визнання необхідності нарахування резерву сумнівних боргів.

Така відомість повинна заповнюватися обов'язково на дату балансу та у момент неплатоспроможності окремих дебіторів. Заповнюється відомість бухгалтером з обліку розрахунків у одному екземплярі та передається головному бухгалтеру, який надає цей документ керівнику підприємства для затвердження. Строк зберігання документу потрібно визначити не менше 3 років. Відомість повинна включати не тільки інформацію про суму визнаної сумнівної (безнадійної) та найменування неплатоспроможних дебіторів, але також причини та підстави визнання заборгованості сумівною (безнадійною) та обраний метод нарахування резерву сумнівних боргів.

Для відображення в обліку резерву сумнівних боргів підприємство може, але не зобов'язано, застосовувати окремі аналітичні субрахунки рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів».

Згідно з п. 8 П(С)БО 10 величина резерву сумнівних боргів визначається за одним із методів: застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості; застосування коефіцієнта сумнівності [13].

Детально розглянувши всі методи можна зазначити, що найбільш доцільним методом формування резерву сумнівних боргів є розрахунок коефіцієнту сумнівності за допомогою класифікації дебіторської заборгованості за строками її непогашення. Інші два методи не підходять для більшості підприємств, тому що наявність великої кількості дебіторів вимагає точніших і глибших розрахунків, а ці методи занадто поверхневі.

Слід відмітити, що сума резерву сумнівних боргів визначається за результатами інвентаризації дебіторської заборгованості, обов'язково проведеної перед складанням річної фінансової звітності. Дані, отримані шляхом проведення інвентаризації дебіторської заборгованості, дозволяють виявити не тільки сумнівний борг, що підлягає включенню до складу резерву, але, крім того, прострочену заборгованість, визнану безнадійною.

Згідно з П(С)БО 10 прострочена дебіторська заборгованість – це заборгованість, що виникає на 30-й день після закінчення терміну обов'язкового платежу згідно з укладеними договорами, або якщо дата платежу не визначена після виписування рахунку на оплату [13]. Зазначимо, що класифікація дебіторської заборгованості здійснюється шляхом угруповання дебіторської заборгованості за строками її непогашення. Відповідний період непогашення встановлюється підприємством самостійно власною обліковою політикою. Найчастіше на практиці підприємства орієнтуються на класифікацію дебіторської заборгованості за строками її непогашення, дану в розділі IX «Дебіторська заборгованість» Приміток до річної фінансової звітності, затверджених наказом Міністерства фінансів України № 302 від 29. 11. 2000 р. зі змінами та доповненнями [15].

Але в Примітках до річної фінансової звітності класифікація дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги та інша поточна дебіторська заборгованість наведена на такими групами: 1 група – строк непогашення до 12 місяців; 2 група – строк непогашення від 12 до 18 місяців; 3 група – строк непогашення від 18 до 36 місяців.

Виходячи з того, що поточна дебіторська заборгованість відповідно до П(С)БО 10 повинна бути погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу та відповідно до того, що підприємства можуть самі розподілити дебіторську заборгованість згідно з договорами за строками непогашення, автором запропоновано поділяти поточну дебіторську заборгованість за такими групами: 1 група – строк непогашення до 1 місяця; 2 група – строк непогашення від 1 до 3 місяців; 3 група – строк непогашення від 3 до 6 місяців; 4 група – строк непогашення від 6 до 12 місяців; 5 група – строк непогашення більше року.

Слід також відмітити, що відображення в звітності дебіторської заборгованості, крім зазначених вище нормативних актів, регулюється НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» № 73 від 07. 02. 2013 р. із змінами [9]. Відповідно до цього документа у балансі (звіті про фінансовий стан) надається така інформація щодо дебіторської заборгованості: сума дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги; за розрахунками: за виданими авансами та з бюджетом, у тому числі з податку на прибуток. Додатково у примітках до фінансової звітності відображається інформація про дебіторську заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів та дебіторську заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків.

Але відповідно до п. 13 П(С)БО 10 у примітках до фінансової звітності підприємства повинні зазначати: перелік дебіторів і суми дебіторської заборгованості пов'язаних сторін, з виділенням внутрішньо групового сальдо дебіторської заборгованості; склад і суми статті балансу «Інша дебіторська заборгованість»; залишок резерву сумнівних боргів за кожною статтею поточної дебіторської заборгованості, його утворення та використання у звітному році. На практиці така інформація подається досить незначною часткою підприємств.

Висновки. Виходячи з проведеного аналізу для удосконалення технології обліку дебіторської заборгованості на підприємстві можна запропонувати такі заходи. По-перше, бажано внести зміни до Податкового кодексу щодо віднесення витрат, понесених внаслідок нарахування резерву сумнівних боргів, до складу інших операційних витрат. По-друге, потрібно обов'язково створювати резерв сумнівних боргів для поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. По-третє, впровадити в діяльність підприємств складання відомості визнання необхідності нарахування резерву сумнівних боргів для формування законодавчо правильного документообігу щодо обліку дебіторської заборгованості на підприємстві. По-четверте, розподілити поточну

дебіторську заборгованість згідно з договорами за строками непогашення таким чином: 1 група – строк непогашення до 1 місяця; 2 група – строк непогашення від 1 до 3 місяців; 3 група – строк непогашення від 3 до 6 місяців; 4 група – строк непогашення від 6 до 12 місяців; 5 група – строк непогашення більше року. Такий розподіл дасть можливість визначення необхідності нарахування резерву сумнівних боргів. По-п'яте, встановити необхідність надання повної інформації про дебіторську заборгованість підприємства відповідно до П(С)БО 10. Цю інформацію підприємство повинно надавати у довільній формі у примітках до фінансової звітності.

Отримані результати можуть бути використані в практичній діяльності підприємств для удосконалення технології обліку та аналізу дебіторської заборгованості, що дозволить забезпечити ефективне функціонування цих систем на підприємстві в майбутньому.

Список літератури: 1. Боярко І. М. Оптимізація дебіторської заборгованості підприємства / І. М. Боярко // Економіка, фінанси і право. – 2010. – № 9. – С. 19–25. 2. Боярова О. А. Резерв сумнівних боргів як обачний інструмент впливу на діяльність підприємства / О. А. Боярова, Н. П. Кузик // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 4. – С. 41-44. 3. Василенко В. Дебиторская задолженность: правовой контроль / В. Василенко // Баланс. – 2012. – № 92. – С. 24-27. 4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16. 07. 99 р. № 996-XIV із змінами та доповненнями / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. – Дата звертання : 3 березня 2015. 5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 із змінами та доповненнями / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG4186.html. – Дата звертання : 3 березня 2015. 6. Клепар Г. Втрата вартості дебіторської заборгованості за національними та міжнародними стандартами, Податковим кодексом України / Г. Клепар // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 4. – С. 18–25. 7. Кузенко Т. Б. Управління дебіторською заборгованістю як фактор забезпечення фінансової безпеки підприємств / Т. Б. Кузенко, В. С. Сизова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010 – № 29. – С. 124–126. 8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» із змінами та доповненнями / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/document/92452/MSBO_39.pdf. – Дата звертання : 3 березня 2015. 9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07. 02. 2013 р. № 73 із змінами / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. – Дата звертання : 3 березня 2015. 10. Нашкерська Г. Особливості визнання та оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи і послуги / Г. Нашкерська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 11. – С. 31–37. 11. Пасенко Н. С. Сравнение дебиторской задолженности в соответствии с украинскими и международными стандартами / Н. С. Пасенко, О. В. Шушлякова // БизнесИнформ. – 2011. – № 2. – С. 101–104. 12. Податковий Кодекс України від 02. 12. 10 р. № 2755-VI із змінами та доповненнями / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-vi>. – Дата звертання : 3 березня 2015. 13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 08. 10. 1999 р. № 237 із змінами та доповненнями / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>. – Дата звертання : 3 березня 2015. 14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30. 10. 2001 р. № 559 із змінами та доповненнями / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>. – Дата звертання : 3 березня 2015. 15. Примітки до річної фінансової звітності, затверджених наказом Міністерства фінансів України № 302 від 29.11.2000 р. із змінами та доповненнями <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00/page>. – Дата звертання : 3 березня 2015. 16. Рибалко О. М. Деякі аспекти ефективного управління дебіторською заборгованістю / О. М. Рибалко, М. Б. Сичова // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – № 1. – С. 164–169. 17. Сайт Державної служби статистики України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Дата звертання : 3 березня 2015. 18. Соловей Н. В. Проблеми обліку дебіторської заборгованості / Н. В. Соловей, К. І. Маліношевська / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2010_25/malinoshevska.pdf. – Дата звертання : 3 березня 2015. 19. Таратута Л. В. Управління поточною дебіторською

заборгованістю в умовах кризи / Л. В. Таратута / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_4/220.pdf. – Дата звертання : 3 березня 2015. **20.** Червінька О. С. Управління дебіторською заборгованістю на підприємстві / О. С. Червінька, О. І. Демків / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/21_10/260_Czer.pdf. – Дата звертання : 3 березня 2015.

Bibliography (transliterated): 1. Boyarko I. M «Accounts receivable Optimization Company» Business, Finance and Law. No. 9. 2010. 19–25. Print. 2. Boyarova O. A. and Cusick N. P. «Provision for doubtful debts as a prudent tool impact on the enterprise» Accounting and Finance AIC. No. 4. 2010. 41–44. Print. 3. Vasilenko V. «Receivables: legal control» Balance. No. 92. 2012. 24–27. Print. 4. The Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine» dated 16. 07. 99 number 996-XIV. Web. 3 March 2015 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>>. 5. Instructions on the use of Chart of Accounts for assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations number 291. Web. 3 March 2015 <http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG4186.html>. 6. Klepar G. «Loss of value of receivables by national and international standards, the Tax Code of Ukraine» Accounting and Auditing. No. 4. 2012. 18–25. Print. 7. Kuzenko T. B. and Sizova V. S. «Receivables Management as a factor in ensuring the financial security of enterprises» Bulletin of Economics and transportation industries. No. 29. 2010. 124–126. Print. 8. International Accounting Standard 39 «Financial Instruments: Recognition and Measurement». Web. 3 March 2015 <http://www.minfin.gov.ua/document/92452/MSBO_39.pdf>. 9. The national provisions (Standard) 1 «General Requirements for Financial Reporting» dated 02. 07. 13 number 73. Web. 3 March 2015 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>>. 10. Nashkierska G. «Features recognition and measurement of current receivables for products, goods, works and services» Accounting and Auditing. No. 11. 2009. 31–37. Print. 11. Pasenko N. S. and Shushlyakova O. V. «Comparison of receivables in accordance with Ukrainian and international standards» BusinessInform. No. 29. 2011. 101–104. Print. 12. Tax Code of Ukraine dated 02. 12. 10 number 2755-VI. Web. 3 March 2015 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-vi>>. 13. Regulations (Standard) 10 «Receivables» dated 08. 10. 99 number 237. Web. 3 March 2015 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>>. 14. Regulations (Standard) 13 «Financial Instruments», dated 30. 10. 2001 number 559. Web. 3 March 2015 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>>. 15. Notes to the annual financial statements dated 29. 11. 2000 number 302. Web. 3 March 2015 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00>>. **16.** Rybalko A. «Some aspects of effective management of accounts receivable» Bulletin of Zaporizhzhya National University. No. 1. 2011. 164–169. Print. **17.** Site of the State Statistics Service of Ukraine. Web. 3 March 2015 <<http://www.ukrstat.gov.ua/>>. **18.** Solovey N. V. and Malinoshevska K. I. «Problems account receivables». Web. 3 March 2015 <http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2010_25/malinoshevska.pdf>. **19.** Taratuta L. V. «Current receivables management in crisis» Web. 3 March 2015 <http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_4/220.pdf>. **20.** Chervinka O. S. «Receivables Management at the enterprise». Web. 3 March 2015 <http://www.nbuu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/21_10/260_Czer.pdf>

Надійшла (received) 18.03.2015

УДК 336. 764

В. А. ЯНКОВСЬКА, канд. екон. наук, доц., Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі;
А. О. СЕМЕНЕЦЬ, канд. екон. наук, доц., Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі;
Р. А. ЧЕМЧИКАЛЕНКО, канд. екон. наук, доц., Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі

ФОНДОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН

У статті розглянуто основні показники діяльності фондового ринку на сучасному етапі його розвитку, висвітлені деякі проблеми його функціонування та запропоновані перспективи розвитку та стратегії інтегрування у міжнародні ринки. Показано, що інтеграція з Європейським Союзом дозволить Україні спростити процедуру розміщення вітчизняних цінних паперів за кордоном і сприятиме зменшенню надмірного податкового навантаження на суб'єкти господарювання в Україні.

Ключові слова: фондовий ринок, цінні папери, фондова біржа.